

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Військовий інститут**

*Розглянута та ухвалена на засіданні Вченої ради
Військового інституту Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Протокол № 6 від “15” лютого 2018 року*

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФАХУ**

**для вступу на навчання за ступенем вищої освіти “магістр”
за спеціальністю 053 “Психологія”
для вступників, які не мають фахової освіти та потребують складання
додаткового іспиту**

**За загальною редакцією кандидата педагогічних наук
генерал-майора Толока І.В.**

Упорядники:

*підполковник Мась Н.М., к.психол.н.,
підполковник Сторожук Н.А. к.психол.н.,
підполковник Гаврюшенко В.В., к.психол.н.
Сафін О.Д., д.психол.н., проф.*

Київ – 2018

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Програма вступних випробувань для підготовки військових фахівців за ступенем вищої освіти “магістр”, за спеціальністю 053 “Психологія” для вступників, які не мають фахової освіти та потребують складання додаткового іспиту розроблена згідно з Додатком до правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2018 році (для Військового інституту).

Вступники повинні володіти ґрунтовними сучасними знаннями з навчальних дисциплін, що викладаються за спеціальністю: “Загальна психологія”, “Психологія особистості”, “Соціальна психологія”, “Психологія розвитку”.

На основі вищезгаданих дисциплін кафедрою військової психології та політології підготовлені і затверджені питання до іспиту.

Блок 1. Загальна психологія.

Тема 1. Поняття про психіку. Предмет психології як науки.

Предмет психології. Динаміка уявлень про предмет психології.

Тема 2. Методи психології

Система методів психологічної науки і практики. Теоретичні методи психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження. Основні методи дослідження: експеримент, спостереження. Додаткові методи дослідження: опитування, тестування, метод аналізу документів, соціометрія. Можливості застосування математичних методів у психологічних дослідженнях.

Тема 3. Психічні явища: класифікація та систематизація

Засади класифікації психічних явищ. Психічні процеси. Психічні стани. Психічні властивості. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Пізнавальна сфера психіки. Емоційно-вольова сфера психіки.

Тема 4. Психічні процеси.

Пізнавальні психічні процеси: система, функції, властивості.

Відчуття. Види відчуттів. Фізіологічні механізми відчуттів.

Сприймання. Властивості сприймання.

Увага. Види уваги. Властивості уваги.

Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Явище ремінісценції.

Мислення. Види мислення. Психологічні закономірності мислення. Теорії мислення.

Мовлення. Види мовлення. Функції мовлення. Взаємозв'язок мовлення та мислення.

Уява. Види уяви. Теорії уяви.

Емоційні та вольові психічні процеси: система, функції. Емоції. Фізіологічні основи емоцій. Види емоцій. Почуття. Теорії емоцій. Воля. Вольова дія. Вольові властивості та їх розвиток.

Тема 5. Індивідуально-психологічні відмінності

Психодинамічні індивідуальні відмінності. Темперамент. Теорії темпераменту. Вчення про властивості нервової системи та темперамент за І. П. Павловим. Конституційні теорії темпераменту Е. Кречмера та У. Шелдона. Концепція властивостей нервової системи та темпераменту Б. М. Теплова та В. Д. Небиліцина.

Здібності. Види здібностей. Пізнавальні здібності. Інтелект. Психометричні моделі інтелекту. Біологічні та соціальні фактори розвитку інтелекту. Проблема спадковості інтелекту. Індивідуально-особистісні відмінності.

Характер. Дослідження особистості з позицій теорії рис: Г. Олпорт, Р. Кеттелл, Г. Айзенк. Дослідження особистості з позицій теорії типів.

Тема 6. Діяльність

Активність, теорія активності. Теорії діяльності. Структура діяльності. Процес, мета і продукт діяльності. Вчення про мотивацію. Потреба. Мотив. Боротьба мотивів. Теорія провідних типів діяльності.

Блок 2. Психологія особистості

Тема 1. Психологія особистості

Теорії особистості. Вітчизняні теорії особистості. Структура особистості. Зарубіжні теорії особистості. Розвиток теорії особистості в Європі та США у ХХ ст. Психоаналітична теорія особистості З. Фрейда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Теорія особистості за К. Хорні. Гуманістична психологія особистості А. Маслоу. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Теорія особистості В. Франкла. Теорії життєвого шляху особистості.

Блок 3. Соціальна психологія

Тема 1. Психологія спілкування

Спілкування як соціально-психологічне явище. Структура спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація. Бар'єри спілкування. Спілкування як взаємодія. Спілкування як соціальна перцепція. Механізми взаєморозуміння. Роль установок та стереотипів у соціальній перцепції. Каузальна атрибуція як соціально-психологічний феномен.

Тема 2. Психологія груп

Поняття про соціальну групу. Класифікації груп. Психологічні особливості великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Процеси та механізми групової динаміки. Розвиток малої соціальної групи. Моделі групо- та колективоутворення. Групові норми та нормоутворення. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність. Експерименти С. Аша та М. Шеріфа. Проблема згуртованості групи. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномен лідерства і керівництва. Теорії походження лідерства та керівництва. Стили лідерства та керівництва. Особливості прийняття рішення групою.

Тема 3. Соціальна психологія особистості

Соціально-психологічні аспекти дослідження особистості. Проблема соціалізації у соціальній психології. Інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Механізми соціалізації. Особистість у структурі групових відносин. Статус і роль особистості в групі. Структура та функції соціальних установок. Взаємозв'язок соціальної установки та поведінки. Феномен Р. Лап'єра.

Блок 3. Психологія розвитку

Тема 1. Загальні закономірності психічного розвитку

Поняття про психічний розвиток. Чинники психічного розвитку. Проблема соціального та біологічного в психічному розвитку індивіда. Теорії психічного розвитку. Основні закони психічного розвитку (за Л. С. Виготським, З. Фройдом, Ж. Піаже). Механізми психічного розвитку. Кризи вікового розвитку, їх зміст; підходи Л. С. Виготського та Е. Еріксона. Співвідношення навчання, виховання та розвитку.

Тема 2. Стадії психічного розвитку

Періодизації розвитку особистості. Психологія немовляти. Психологічна характеристика раннього дитинства. Психологія дошкільного дитинства. Психологія молодшого шкільного віку. Психологічні особливості підліткового віку. Психологічна характеристика юнацького віку. Психічний розвиток у період ранньої дорослості. Психологія середньої дорослості. Психологічні особливості пізньої дорослості та старості.

Рекомендована література:

Основна

1. Власова О. І., Марушкевич А. А. Основи психології та педагогіки: підручник із грифом МОН – 2-ге видання – Київ : Знання, 2011 – 333 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів – Київ, 2013 – 480 с. //режим доступу: uared.com рубрика: Наши автори.

3. Дарвиш О. Б. Возрастная психология : Учеб. пособие для высш. учеб. заведений / Под ред. В.Е. Ключко. Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 264 с. //режим доступу: frima.org/soc/PSIHOLOG/Darvish.pdf
4. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – Київ: Либідь, 2005. – 464 с.
5. Кириленко Т. С. Основи психології: Навчальний посібник / Т. С. Кириленко. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 88 с.
6. Коваленко А. Б. Соціальна психологія: підручник / А. Б. Коваленко, М. Н. Корнєв. – Київ : Геопринт, 2006. – 400 с.
7. Психологія [Текст]: Підручник для студ. вищ. навч. закл./ Ю. Л. Трофімов, М. І. Алексеєва, Т. С. Кириленко[et al]; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 6-е вид. стер. – Київ: Либідь, 2008. – 560 с.
8. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. / Л. Е. Орбан. – Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ : Либідь, 2010. – 464 с.; Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – Київ : Либідь, 2006. – 560 с.
9. Хрестоматія з дитячої психології: навчально-методичний посібник / укладачі Ю. О. Приходько, І. О. Лапченко та ін. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Рута» 2017 – 320 с.

Додаткова:

1. Андреева Г. М. Социальная психология : Учеб. для вузов / Г. М. Андреева. – Москва : Аспект Пресс, 2010. – 363 с.
2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. – Санкт-Петербург: Питер, 2008. – 400 с.
3. Данилюк І. В. Етнічна психологія як галузь наукового знання : історико-теоретичний вимір : [монографія] / І. В. Данилюк. – Київ : “САММІТ-КНИГА”, 2010 а. – 432 с.
4. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник / Т. С. Кириленко. – Київ : Либідь, 2007. – 256 с.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – Київ : Рад.школа, 1989. – 608 с.
6. Крайніков Е. В. Психологія розвитку. Словник-довідник. – Київ : Арістей, 2004. – 260 с. – С. 244–247.
7. Крайніков Е. В. Геронтологія: словник-довідник – Київ : Паливода А. В., 2010. – 352 с.
8. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підручник. / В. В. Москаленко. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 688 с.
9. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. Общие основы психологии: 4-е изд./ Р. С. Немов. – Москва : Владос, 2003. – 688 с.
10. Немов Р. С. Психология. Кн. 2. Психология образования: 2-е изд. / Р. С. Немов. – Москва : Владос 1995. – 496 с.
11. Немов Р. С. Психология. Кн. 3. Психодиагностика: 4-е изд. / Р. С. Немов. – Москва : Владос, 2001. – 640 с.

- 12.Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: В 2 т. / С. Л. Рубинштейн. – Санкт-Петербург : Питер, 2002. – 720 с.
- 13.Социальная психология: Хрестоматия / Сост. Е. П. Белинская, О. А. Тихомандрицкая. – Москва : Аспект Пресс, 2003. – 475 с.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри військової психології та політології 06.02.2018 протокол № 8.

Начальник кафедри військової психології та політології
підполковник

Н.М. МАСЬ